

Afrikkalainen sikarutto suomalaismetsissä

1.10.2026

Villisikojen arvioidaan tuoneen Venäjältä paljon pelätyn afrikkalaisen sikaruton Kaakkois-Suomeen Virolahden ja Lappeenrannan seuduille. Toisaalla myös Suupohjan seudun villisikakantojen metsästyksestä on keskusteltu, vaikkei tautia ole siellä päin kaikeksi onneksi havaittu.

Tauti on sioille vaarallinen. Suomalaiselle sianlihantuotannolle ja ruokaviennille tilanne on haastava. ”Viennin tulonmenetykset voivat korkeimmillaan nousta noin 13 miljoonaan euroon elo-joulukuussa 2026 ja noin 40 miljoonaan euroon vuonna 2027, jos vientiä ei saada ollenkaan ohjattua uusille markkinoille” (Luonnonvarakeskus, 2026).

Suomalaisen maatalouden kustannuskriisiriski osin pahenee taudin takia entisestään. Sianliha on myös huoltovarmuuskysymys nykyisessä turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä. Toki toisaalla MTK:n ilmastotiekartta ennakoii sianlihan syönnin vähenemistä jo muutama vuosi sitten (Lehtonen ym., 2020).

Ruokavirasto ohjaa

Sikarutolla on vaikuttanut myös metsissä liikkumiseen ja metsien käyttöön. Ruokavirasto kielsi heinäkuun lopulla Virolahden seudun tautialueilla metsätyöt, metsästyksen ja marjastuksen. Suunnistuskisoja ja iltarasteja ei ole saanut tietävästi järjestää.

Sittemmin metsätöiden osalta alalla on tehty myönnytyksiä. Metsätöitä on sallittu, kunhan työmaalta palattua on desinfioinut työkoneet ja -vaatteet. Tältä osin on ollut tärkeää seurata Ruokaviraston yksityiskohtaisia ohjeita.

Tilanteet ja ohjeet voivat muuttua, mikäli pelätty tauti leviäisi laajemmin Suomeen. Afrikkalaisen sikaruton vaikutukset suomalaismetsissä voivat kertautua. Jos kuolinpesällä on metsää ja perunkirjoitus on tehty maanantaina, ja sikaruttoilmoitus tulee perjantaina, voi kuolinpesän metsänmyynti pysähtyä siihen toistaiseksi.

Toisaalla maatilan investointi voi viivästyä, jos metsää ei voi käyttää pankkina esimerkiksi uuden kanalan rahoituksessa. Oma haasteensa on siinäkin, jos taudin levitessä laajemmalle pankit laskisivat metsien vakuusarvoja.

Haasteita tulee, jos puunmyynneille tulee alueellisia viivästyksiä ja metsäkoneyrittäjille työseisokkeja. Tilanteeseen on toisaalta totuttu, jos eteläsuomalaisen rämemännikön korjuu viivästyy parilla vuodella leutojen talvien takia. Metsänhakkuusopimukset ovat normaalisti kaksivuotisia. Parissa vuodessa metsä kasvaa, ja se lisää hakkuukertymää.

Koneyrittäjillä vaikea tilanne Kaakkois-Suomessa

Mutta kaakkoissuomalaisille metsäkoneyrittäjille tilanne on ollut haasteellinen julkisuudessa esitettyjen tietojen mukaan. Metsäkoneet seisoivat taudin ja viranomaisen toimenpiteen takia, kun metsätyöt kiellettiin. Jos hakkuukoneen ja kuormatraktorin käyttötuntikustannus olisi 150 euroa, merkitsee 10 tunnin työseisokki päivässä 1 500 euroa. Viikossa tämä merkitsee 4 500 euroa yhden koneketjun osalta.

Luonnonvarakeskus teki laskelmia sikaruton metsätalousvaikutuksista. Nykyisten rajoitusten perusteella metsätaloudelle aiheutuvien vaikutusten Luke (2026) arvioi olevan verrattain vähäisiä. Nähdäkseni laskelmissa ja selvityksessä ei kuitenkaan huomattu, että tehtaille voidaan toimittaa puuta kauempaa rautateitse tai uittamalla.

Metsätuholakikin joutuisi uuteen tilanteeseen?

Metsätuholain noudattaminenkin joutuu uuteen valoon, mikäli afrikkalainen sikarutto alkaisi levitä laajemmin suomalaismetsissä. Talvimyrskyn jälkeen puut pitäisi korjata pois säädösten mukaisten aikataulujen puitteissa. Tilanne on mielenkiintoinen, jos Ruokavirasto kieltäisi metsätyöt sikaruttometsissä. Silloin keskustellaan siitä, jos pahat kirjanpainajatuhot iskisivät kuusikoihin sikaruton takia? Kenen on silloin syy ja vastuu?

Metsänhoitotöiden rahoituksessakin on ilmennyt haasteita ja jatkoaikatarpeita. METKA-rahoituksen käytön kanssakin voisi tulla haasteita, jos metsänhoitotöitä ei pääsisikään toteuttamaan tukisäädösten aikatauluissa.

Onneksi tautia ei tavattu ennen Kotkan Jukolan viestiä

Onneksi sikaruttovaaraa ei sattunut Vironlahden seudulla ennen kuluvan vuoden Kotka-Jukolaa. Jos Kotkan naapuripitäjissä olisi tautia ilmennyt jo touko-kesäkuun taitteessa, olisi suurtaapahtuma saatettu perua siinä tilanteessa varmuuden vuoksi.

Täytyy toivoa, ettei afrikkalainen sikarutto leviä laajemmin suomalaismetsiin. Ruokavirasto osaltaan valvoo metsälakia ja metsätukia koskevia asioita Suomen metsäkeskuksen yläpuolella. Mikäli sikarutto leviäisi laajalti Suomessa, siinä tilanteessa metsäalakin odottaa selkeitä ja tasapuolisia viranomaisohjeita. Myös eri elinkeinojen korvauskysymykset on saatava kuntoon muun muassa metsäkonealalla (Peltola, 2026).

Jatkossa eri ohjelmien ja rahastojen on keskeistä ottaa huomioon myös ilmastonmuutos ja sen mukana tulleet uudet kasvi- ja eläintaudit sekä niihin varautuminen. Hankkeet ja hanketiedon välittäminen opetukseen ja maaseudun toimijoille on osa varautumistyötä.

Tämä artikkeli on kirjoitettu osana REACTS-hanketta, joka on saanut rahoitusta Euroopan unionin Horisontti Eurooppa -tutkimus- ja innovaatio-ohjelman Pathways2Resilience-hankkeelta avustussopimuksen nro 101093942 nojalla. Euroopan komissio ei ole vastuussa siitä, miten hankkeen sisältämiä tietoja käytetään.

Risto Lauhanen

Erityisasiantuntija

SEAMK

Lehtonen, H., Saarnio, S., Rantala, J., Luostarinen, S., Maanavilja, L., Heikkinen, J., Soini, K., Aakkula, J., Jallinoja, M., Rasi, S., & Niemi, J. (2020). *Maatalouden ilmastotiekartta – Tiekartta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen Suomen maataloudessa*. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. Helsinki.

<https://www.mtk.fi/ilmastotiekartta>

Luonnonvarakeskus. (8.9.2026). *Afrikkalaisen sikaruton taloudelliset vaikutukset painottuvat sianlihan vientiin – peltokasvituotantoon ja metsätalouteen vaikutukset jäävät*

maltillisemmiksi. <https://www.luke.fi/fi/uutiset/afrikkalaisen-sikaruton-taloudelliset-vaikutukset-painottuvat-sianlihan-vientiin-peltokasvituotantoon-ja-metsatalouteen-vaikutukset-jaavat-maltillisemmiksi>

Peltola, M. (2026). Sikarutosta ja vastuunkannosta. Pääkirjoitus. *Koneyrittäjä* 7/2026. s. 5.